

SAĞLIK HUKUKU

TIBBİ MÜDAHALELERDE RIZA KURALLARI

Genel Kural:

Bilinci açık, ayırt etme gücü yerinde ve erişkin kişilerin muayene ve tedavisi için kendi rızaları esastır.

Acil Müdahale İstisnası:

Kişinin bilinci kapalıysa veya ayırt etme gücü yoksa, yaşamını veya bir organını kurtarmak için yapılacak acil müdahalelerde rıza aranmaz.

Çocuklar ve Kısıtlılar:

Acil hallerde veli/vasiye ulaşılamazsa çocuğun rızası yeterlidir; ancak acil olmayan tedavilerde hem çocuğun hem de yasal temsilcisinin onayı gerekir.

SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM VE ÜCRETSİZ TEDAVİ

Zorunlu Kabul: Özel hastaneler dahil tüm sağlık kuruluşları, depremde yaralananları veya afet hizmetlerinde çalışan görevlileri hemen kabul edip tedavi etmek zorundadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Güvencesi: Genel Sağlık Sigortalılarının hakları afet durumunda da kesintisiz devam eder.

Ücret Muafiyeti: Devlet hastanelerindeki tedaviler ücretsizdir. Devlet hastanelerinde yer olmaması veya tedavi imkânı bulunmaması gibi zaruri sebeplerle özel hastanelerde tedavi yapılabilir. Bu tedavilerin bedelleri özel hastaneye devlet tarafından sonradan ödenir.

Zaruri sebep olmaksızın yapılan özel hastane tedavileri "Acil Servis Yükümlülükleri" çerçevesinde belirlenir.

ÖLÜDEN ORGAN VE DOKU NAKLİ SÜRECİ

RIZA VE VASIYET ŞARTI

Kişinin Beyanı Esastır: Kişi sağlığında organlarını bağışladığını resmi veya el yazısıyla vasiyet etmişse bu irade uygulanır.

Ret Hakkı: Eğer kişi sağlığında organ nakline karşı olduğunu beyan etmişse, vefatından sonra hiçbir şekilde organ veya doku alınamaz.

Vasiyet Yoksa Karar Sırası: Yazılı bir beyan yoksa, organ nakli için öncelik sırasına göre şu kişilerin onayı aranır:

1. Eşi.
2. Reşit çocukları.
3. Anne veya babası.
4. Kardeşleri.
5. Bunlar yoksa, yanında bulunan herhangi bir yakını.

Rıza Aranmayan Durum

Aksine bir vasiyet yoksa, kornea gibi ceset üzerinde dışarıdan bakıldığında büyük bir değişiklik yaratmayan dokular, yakınların rızası aranmaksızın alınabilir.

1

2

3

4

AFET DURUMLARINDA ORGAN NAKLİ

Afet bölgelerinde, hayati tehlikesi olanları kurtarmak amacıyla ölen kişiden organ alınabilmesi için aşağıdaki şartların karşılanması gerekir:

Ölen kişinin yanında yukarıda sayılan (eş, çocuk, anne, baba, kardeş) hiçbir yakınının bulunmaması gerekir.

Tıbbi ölüm hâlinin alınacak organlara bağlı olmadığı hekimler kurulunun raporuyla belgelenmelidir.

Yaşamı organ ve doku nakline bağlı olan kişilere ve naklinde, ivedilik ve tıbbi zorunluluk bulunmalıdır.

ÖLÜM TESPİTİ

1

Ölünün kimliği her şekilde, özellikle kendisini tanıyanlara gösterilerek belirlenir.

2

Öleni teşhis edebilecek kişiler yoksa parmak izi ve diş gibi bulgularla kimlik tespiti yapılır.

3

Kimliği belirsiz cenazelerde DNA örnekleri ve görüntüler mutlaka saklanmalıdır.

4

Muayenesi ve kimliklendirmesi yapılmadan gömülmüş bir cenaze için ancak Cumhuriyet Savcısı veya mahkeme kararıyla inceleme yapılabilir.

5

Ölüm zamanı ve ölüm nedenini belirlemek gibi amaçlarla adli muayene ancak Cumhuriyet savcısı ve hekim huzurunda yapılır.

SAĞLIK HUKUKU

YASAL UYARI

Bu Rehber, “Afet Hukukunun Mevcut Durum Analizi ile Depremzedelerin Hukuk Okuryazarlığının Psikolojik İyi Oluşları Üzerine Etkilerinin Ölçülerek Afet Hukuku Mevzuatının Anlaşılabilirliğinin Dijital Platformlar Aracılığıyla Yaygınlaştırılması” başlıklı ve 323K124 numaralı TÜBİTAK 1001 ÇABA projesi kapsamında, afetlerden etkilenen kişilerin hakları ve başvurabilecekleri hukuki yollar hakkında genel bilgilendirme ve farkındalık oluşturma amacıyla hazırlanmıştır. Rehberin hazırlanmasında, Türkiye Barolar Birliği tarafından yayımlanan Depremzedeler İçin Hukuk Rehberi’nin 2023 tarihli gözden geçirilmiş 3. baskısı temel kaynaklardan biri olarak kullanılmış; ilgili bilgiler projenin amacı, kapsamı ve hedef kitlesi doğrultusunda yeniden ele alınmış ve gerektiği ölçüde güncellenmiştir. Bununla birlikte bu Rehber, Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanmamış veya onaylanmamıştır. Rehberde yer alan açıklamalar, yayımlandığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat ile mevcut idari ve yargısal uygulamalar esas alınarak hazırlanmıştır. Bu bilgiler genel nitelikte olup hukuki görüş, hukuki danışmanlık veya avukatlık hizmeti teşkil etmez ve somut olayın özelliklerine göre yapılması gereken hukuki değerlendirmenin yerine geçmez. Okuyucuların, hak kaybına uğramamak için gerekli hâllerde bir avukata, ilgili baronun adli yardım bürosuna veya yetkili kurum ve kuruluşlara başvurmaları önerilir. Mevzuat, başvuru süreleri, yetkili merciler, iletişim bilgileri ve idari uygulamalar zaman içerisinde değişebilir. Özellikle afet ve acil durumlarda güncel bilgi ve yönlendirmeler için ilgili kamu kurumlarının resmî açıklamaları takip edilmelidir. Bu Rehber; acil yardım, sağlık, güvenlik, arama ve kurtarma hizmetlerinin yerine geçmez. Rehberde yer alan bilgilerin kullanılmasından veya bu bilgilere dayanılarak işlem yapılmasından doğabilecek doğrudan ya da dolaylı sonuçlardan proje yürütücüsü, proje ekibi ve İnönü Üniversitesi sorumlu tutulamaz. Bu Rehberde yer alan görüş ve değerlendirmeler proje ekibine ait olup TÜBİTAK’ın kurumsal görüşlerini yansıtmaz. Rehberden, kaynak gösterilmek ve içeriğin anlamı değiştirilmemek kaydıyla, kişisel ve ticari olmayan amaçlarla yararlanılabilir.